

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument na schôdzu

A7-0310/2010

5.11.2010

SPRÁVA

o medzinárodnej obchodnej politike v kontexte naliehavých požiadaviek súvisiacich so zmenou klímy
(2010/2103(INI))

Výbor pre medzinárodný obchod

Spravodajca: Yannick Jadot

Spravodajca výboru požiadaného o stanovisko (*):

Jo Leinen, Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

(*) Postup pridružených výborov – článok 50 rokovacieho poriadku

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	16
STANOVISKO VÝBORU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, VEREJNÉ ZDRAVIE A BEZPEČNOSŤ POTRAVÍN (*)	19
STANOVISKO VÝBORU PRE ROZVOJ	24
VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE	28

(*) Postup pridružených výborov – článok 50 rokovacieho poriadku

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

k medzinárodnej obchodnej politike v kontexte naliehavých požiadaviek súvisiacich so zmenou klímy (2010/2103(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na správy troch pracovných skupín Medzivládneho panela pre zmenu klímy (IPCC) uverejnené v roku 2007¹,
- so zreteľom na balík opatrení Európskej rady v oblasti zmeny klímy prijatý 17. decembra 2008,
- so zreteľom na závery Európskej rady z 29. a 30. októbra 2009 týkajúce sa rokovaní o zmene klímy,
- so zreteľom na konferenciu OSN o zmene klímy, ktorá sa konala v Kodani (Dánsko) od 7. do 18. decembra 2009, a na Kodanskú dohodu, ktorá je jej výsledkom,
- so zreteľom na predchádzajúce uznesenia Parlamentu o zmene klímy, najmä na uznesenia z 10. februára 2010 o výsledkoch kodanskej konferencie² a na uznesenie z 29. novembra 2007 o obchode a klimatických zmenách³,
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Analýza variantov, ako prekročiť 20%-né zníženie emisií skleníkových plynov, a posúdenie rizika úniku uhlíka (KOM(2010)0265),
- so zreteľom na oznámenia Komisie z 19. júna 2010 týkajúce sa trvalej udržateľnosti biopalív a biokvapalín⁴,
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 4. novembra 2008 s názvom Iniciatíva v oblasti surovín – zabezpečovanie našich nevyhnutných potrieb pre rast a zamestnanosť v Európe [KOM(2008)0699].
- so zreteľom na správu Svetovej obchodnej organizácie a na program Organizácie spojených národov pre životné prostredie s názvom Obchod a zmena klímy, ktorý začal 26. júna 2008,
- so zreteľom na vyhlásenie hláv štátov a vlád na samite skupiny G20 v Pittsburgu 24. a 25. septembra 2009,

¹ *Zmena klímy 2007: Súhrnná správa*; editori: Rajendra K. Pachauri a Andy Reisinger, Ženeva 2007, http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/syr/ar4_syr.pdf; a správy pracovných skupín: *Vedecké aspekty*, príspevok pracovnej skupiny I, editori: S. Solomon, D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K. Averyt, M. Tignor a H.L. Miller, Jr; *Následky, prispôsobenie a zraniteľnosť*, príspevok pracovnej skupiny II, editori: M. Parry, O. Canziani, J. Palutikof, P. van der Linden a C. Hanson; *Zmierňovanie vplyvov zmeny klímy*, príspevok pracovnej skupiny III, editori: B. Metz, O. Davidson, P. Bosch, R. Dave a L. Meyer.

² Prijaté texty, P7_TA(2010)0019.

³ Ú. v. EÚ C 297 E, 20.11.2008, s. 193.

⁴ Ú. v. EÚ C 160, 19.6.2010, s. 1 – 8.

- so zreteľom na štúdiu inštitútu Climate Strategies s názvom *Tackling leakage in a world of unequal carbon prices*, uverejnenú v júni 2010¹; štúdiu inštitútu CE Delft s názvom *Why the EU could and should adopt higher greenhouse gas reduction targets*, uverejnenú v marci 2010²; štúdiu inštitútu Sandbag s názvom *The Carbon Rich List: The companies profiting from the EU Emissions Trading Scheme*, uverejnenú vo februári 2010³, a na štúdiu inštitútu Carbon Trust s názvom *International carbon flows*,
 - so zreteľom na Medzinárodné hodnotenie poľnohospodárskej vedy a rozvojovej technológie uverejnené v roku 2008⁴,
 - so zreteľom na pravidlá pre investície Energetickej charty, na ktorých sa zakladá prípad Vattenfall Europe Generation AG v. Spolková republika Nemecko z 27. apríla 2009⁵, v ktorom podnik napadol členský štát uplatňujúci prísnejšie environmentálne normy,
 - so zreteľom na ontarijský Akt o zelenej energii zo 14. mája 2009⁶,
 - so zreteľom na akčný plán EÚ FLEGT (pre vynútiteľnosť práva, správu a obchod v lesnom hospodárstve) z mája 2003,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre medzinárodný obchod a stanoviská Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín a Výboru pre rozvoj (A7-0310/2010),
- A. keďže teplota Zeme sa v priebehu posledného storočia už zvýšila a bude sa zvyšovať aj naďalej a keďže hospodársky, sociálny a ekologický vplyv globálneho otepľovania naberaá znepokojujúce rozmery a je nevyhnutné obmedziť toto otepľovanie pod 2°C ,
- B. keďže dohoda dosiahnutá na konferencii OSN o klíme, ktorá sa konala v Kodani v decembri 2009, je nepostačujúca; keďže Európskej únii sa nepodarilo zohrávať vedúcu úlohu z dôvodu nedostatočne ambiciózných cieľov a nejednotnosti,
- C. keďže dohoda dosiahnutá na konferencii OSN o klíme, ktorá sa konala v Kodani v decembri 2009, je nepostačujúca a neuspokojivá; keďže rokujúce strany nedosiahli celkový konsenzus a Európskej únii sa nepodarilo prevziať vedúcu úlohu a dosiahnuť jednotnosť v prezentácii;
- D. vítajúc cieľ Európskej rady, ktorým je zníženie objemu emisií skleníkových plynov o 80

¹ Susanne Droege a Simone Cooper, *Tackling Leakage in a World of Unequal Carbon Prices – A study for the Greens/EFA Group*, <http://www.climatestrategies.org/our-reports/category/32/257.html>.

² Sander de Bruyn, Agnieszka Markowska a Marc Davidson, *Why the EU could and should adopt higher greenhouse gas reduction targets - A literature review*, Delft 2010, http://www.stopclimatechange.net/fileadmin/bali/user_upload/docs/7213_finalreportSdB.pdf.

³ Anna Pearson, *The Carbon Rich List: The companies profiting from the EU Emissions Trading Scheme*, Company analysis of the EU Emissions Trading Scheme compiled in association with carbonmarketdata.com, February 2010, http://www.climnet.org/index.php?option=com_docman&task=doc_download&Itemid=55&gid=1551.

⁴ <http://www.agassessment.org/>

⁵ International Centre for Settlement of Investment Disputes, ICSID Case No. ARB/09/6

⁶ Ontario Ministry of Energy, Green Energy Act, <http://www.mei.gov.on.ca/en/energy/gea/>

až -95 % do roku 2050 v porovnaní s úrovňou v roku 1990, keďže tento cieľ je nevyhnutný pre návrat EÚ na poprednú pozíciu v rámci medzinárodných iniciatív v oblasti klímy, zatiaľ čo sa ďalšie krajiny pevne zaviazali rozvíjať ekologické hospodárstvo, najmä prostredníctvom svojich plánov hospodárskej obnovy; vyjadrujúc dôraznú podporu, pokiaľ ide o cieľ znížiť objem európskych emisií o 30 % do roku 2020, a to bez ohľadu na výsledok medzinárodných rokovaní;

- E. keďže samit v Kankúne poskytuje jedinečnú príležitosť pre konštruktívny dialóg, mali by sa na ňom prijať právne záväzné nástroje a omnoho prísnejšie postupy overovania a mal by byť kľúčovým krokom na ceste ku komplexnej a právne záväznej fungujúcej dohode s cieľom umožniť udržať mieru globálneho otepľovania výrazne pod 2°C,
- F. keďže boj proti zmene klímy je faktorom konkurencieschopnosti, pričom európskymi prioritami sú úspora energie a obnoviteľné zdroje energie, ktoré pomáhajú v zlepšovaní energetickej bezpečnosti EÚ a majú obrovský potenciál v oblasti priemyselného rozvoja, inovácií, regionálneho rozvoja a tvorby pracovných miest,
- G. keďže dotovaná energia a neobmedzené emisie CO₂ v niektorých krajinách vytvárajú komparatívnu výhodu,
- H. keďže zodpovednosť Európskej únie v oblasti klímy nemožno obmedziť na emisie skleníkových plynov na jej vlastnom území, keďže objem emisií spojených s jej spotrebou výrazne prevyšuje objem emisií spojených s jej výrobou, konkrétne podľa posledných odhadov o 35 % v Spojenom kráľovstve, o 45 % vo Francúzsku či o 60 % vo Švédsku,
- I. keďže obchodné pravidlá sú preto rozhodujúce v boji proti zmene klímy a EÚ ich má možnosť zo svojej pozície najväčšej obchodnej svetovej mocnosti ovplyvniť,
 - 1. víta cieľ Európskej rady, ktorým je zníženie objemu emisií skleníkových plynov o 80 až 95 % do roku 2050 v porovnaní s úrovňou v roku 1990, keďže tento cieľ je nevyhnutný pre návrat EÚ na poprednú pozíciu v rámci medzinárodných iniciatív v oblasti klímy, zatiaľ čo sa ďalšie krajiny pevne zaviazali rozvinúť ekologické hospodárstvo, najmä prostredníctvom svojich plánov hospodárskej obnovy; dôrazne podporuje cieľ znížiť objem európskych emisií o 30 % do roku 2020 bez ohľadu na výsledok medzinárodných rokovaní, čo by malo podnietiť ďalšie krajiny k tomu, aby prijali ambicióznejšie záväzky;
 - 2. požaduje uzatvorenie medzinárodne záväznej dohody o ochrane klímy a dôrazne podporuje cieľ znížiť emisie CO₂ v EÚ o 30% do roku 2020, a to nezávisle od medzinárodných rokovaní, ako aj dlhodobý cieľ EÚ znížiť emisie CO₂ a iné skleníkové plyny o minimálne 85 % do roku 2050;
 - 3. zdôrazňuje, že rozvinuté krajiny musia ísť pri znižovaní emisií CO₂ príkladom; je presvedčený, že stanovenie noriem, označovanie a certifikácia sú nástrojmi s obrovským potenciálom znižovania využívania energie, a teda aj riešenia zmeny klímy; vyzýva členské štáty, aby posilnili reguláciu systému EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS) tým, že stanovia minimálnu cenu uhlíka; domnieva sa, že mechanizmus čistého rozvoja (CDM) neumožňuje reagovať na potreby najzraniteľnejších krajín;
 - 4. zasadzuje sa o intenzívnejšiu podporu obnoviteľných zdrojov energie a žiada, aby vlády

členských štátov uskutočňovali dôslednú politiku a vytvárali právne záväzný rámec umožňujúci z dlhodobého hľadiska prijať odstupňovaný program pomoci prispievajúci k otvoreniu trhov a vytvoreniu minimálnej infraštruktúry, čo má zásadný význam v čase krízy a podnikateľskej neistoty;

5. pripomína, že obchodná politika je nástrojom na dosiahnutie globálnych cieľov Európskej únie a že podľa článku 207 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa obchodná politika Európskej únie uskutočňuje „v rámci zásad a cieľov vonkajšej činnosti Únie“ a že podľa článku 3 Zmluvy o Európskej únii musí prispievať najmä „k trvalo udržateľnému rozvoju Zeme, k solidarite a vzájomnému rešpektovaniu sa národov, k voľnému a spravodlivému obchodu, k odstráneniu chudoby a k ochrane ľudských práv, najmä práv dieťaťa, ako aj k prísne dodržiavaniu a rozvoju medzinárodného práva, najmä k dodržiavaniu zásad Charty Organizácie Spojených národov“;
6. zdôrazňuje, že obchodné politiky Európskej únie, či už dvojstranné alebo viacstranné, sú prostriedkom na dosiahnutie cieľa, nie cieľom samotným, mali by byť v súlade s jej cieľmi v oblasti boja proti zmene klímy a malo by sa v nich počítat' s uzatvorením ambicióznej dohody o klíme;
7. domnieva sa, že pravidlá WTO sa musia interpretovať a rozvíjať takým spôsobom, aby podporovali záväzky prijaté vo viacstranných dohodách o životnom prostredí (AME); žiada Komisiu, aby pracovala na dosiahnutí zhody s WTO, aby bol sekretariátom AME poskytnutý štatút pozorovateľov na všetkých zasadnutiach WTO týkajúcich sa ich oblasti pôsobnosti a úloha poradcu v rámci všetkých postupov urovnávania sporov spojených so životným prostredím; zdôrazňuje, že treba stanoviť nové pravidlá WTO s cieľom odstrániť komparatívnu výhodu, ktorú predstavujú lacné emisie CO₂;
8. vyjadruje poľutovanie nad tým, že zmena klímy, potravinová bezpečnosť a rozvojové ciele tisícročia sa v súčasnosti priamo nespomínajú ani v jednej z dohôd WTO; odsudzuje rozšírenie biopirátstva v prípade semien odolných voči zmene klímy; domnieva sa, že je potrebné zmeniť pravidlá WTO, aby sa zabezpečila súdržnosť a súlad so záväzkami prijatými v rámci Kjótskeho protokolu a s viacstrannými dohodami v oblasti životného prostredia; naliehavo požaduje reformu WTO s cieľom umožniť rozlišovanie produktov podľa výrobných a spracovateľských metód (PPM), ako aj zavedenie nových flexibilných možností prostredníctvom používania „povinných licencií“ na základe dohody TRIPS;
9. zdôrazňuje, že so zreteľom na preambulu Svetovej obchodnej organizácie (WTO) a na článok XX b), d), g) Všeobecnej dohody o clách a obchode (GATT) by medzinárodný obchod nemal viesť k nadmernému využívaniu prírodných zdrojov, a žiada Komisiu a členské štáty, aby posilnili princíp spoločných priorít v rámci WTO, najmä so zreteľom na udržateľné, klímu nepoškodzujúce a eticky nesporné výrobky;
10. vyzýva Komisiu a členské štáty WTO, aby sa zasadili o to, že WTO vezme na vedomie význam a dôsledky klimatických zmien vo forme stanoviska, a nabáda WTO, aby konala v záujme toho, aby pravidlá WTO nepodkopávali celosvetové úsilie o zníženie a prispôsobenie sa zmene klímy, ale ho naopak podporovali;
11. vyjadruje poľutovanie nad tým, že členské štáty WTO stále nenašli spôsob, ako zapracovať túto zmluvu do systému inštitúcií a predpisov OSN o ochrane životného

prostredia vrátane zmeny klímy, ako aj sociálnej spravodlivosti a dodržiavani všetkých ľudských práv; trvá na tom, že záväzky a ciele multilaterálnych environmentálnych dohôd, ako je Rámcový dohovor OSN o zmene klímy a dohovory ostatných inštitúcií OSN (FAO, ILO, IMO), musia mať prednosť pred úzkym výkladom obchodných pravidiel;

12. vzhľadom na to, že od rozhodnutia ministrov členských štátov WTO o obchode a životnom prostredí, ktoré bolo podpísané 15. apríla 1994 v Marakeši, uplynulo 15 rokov, vyzýva Komisiu, aby najneskôr do polovice roka 2011 predložila Európskemu parlamentu a Rade hodnotiacu správu o tom, v akom rozsahu výbor WTO pre obchod a životné prostredie uplatnil svoju právomoc stanovenú v tomto rozhodnutí, a o svojich záveroch v súvislosti s tým, čo je potrebné ešte vykonať, najmä pokiaľ ide o celosvetový dialóg o zmierňovaní účinkov zmeny klímy, prispôbení sa a WTO;
13. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v rámci rokovaní WTO a pri bilaterálnych obchodných dohodách trvali na tom, aby liberalizácia obchodu, najmä pokiaľ ide o prírodné suroviny, neohrozovala udržateľné riadenie zdrojov a aby sa opatrenia na ochranu klímy a druhov stali neoddeliteľnou súčasťou dohôd; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby v rámci WTO trvala na spoločnom stretnutí ministrov obchodu a životného prostredia krajín WTO ešte pred konferenciou zmluvných strán (COP) Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) v Johannesburgu v roku 2011; pripomína, že UNFCCC je fórom na dosiahnutie medzinárodnej dohody o tom, ako riešiť problém zmeny klímy;
14. domnieva sa, že potreba verejnej diskusie o vytvorení medzinárodnej environmentálnej organizácie je naliehavejšia ako kedykoľvek predtým;

Posilnenie pozitívnej interakcie medzi obchodom a ochranou klímy

15. uznáva pozitívnu úlohu, ktorú môžu zohrávať obchodné výmeny pri šírení tovaru a služieb, ktoré sa podieľajú na ochrane klímy; domnieva sa, že ochrana klímy a liberalizácia obchodu sa môžu navzájom posilňovať a uľahčovať výmenu environmentálneho tovaru a služieb, ale že je najskôr nevyhnutné vypracovať zoznam tohto tovaru a služieb podľa prísnych environmentálnych kritérií v spolupráci s členskými štátmi WTO;
16. uznáva, že obchod je dôležitým nástrojom prenosu technológií do rozvojových krajín; zdôrazňuje potrebu obmedziť prekážky ekologického obchodovania napríklad odstránením ciel na ekologický tovar na úrovni WTO;
17. vyslovuje sa za to, aby bola EÚ dobrým príkladom a aby zminimalizovala prekážky ako clá a odvody, pokiaľ ide o obchod s ekologickými technológiami, ako aj s výrobkami, ktoré nepoškodzujú životné prostredie ani klímu, a aby podporila takzvané environmentálne verejné statky a služby (EGS) aj na základe Akčného plánu z Bali a Kodanského zeleného klimatického fondu;
18. zdôrazňuje význam inovácií ekologických technológií a uznáva úlohu, ktorú môžu zohrávať obchodné vzťahy pri šírení týchto technológií medzi jednotlivými krajinami;

19. vyzýva EÚ, aby sa stala hlavným aktérom pri určovaní najväčších prekážok, ktoré bránia šíreniu technológií určených na boj proti zmene klímy v rozvojových krajinách;
20. uznáva, že podnecovanie inovácií môže prechádzať rôznymi systémami odmeňovania a že tieto systémy nepodporujú prenos technológií rovnakým spôsobom; najmä si kladie otázku týkajúcu sa vplyvu práv duševného vlastníctva na šírenie technológií budúcnosti, akými sú biopalivá druhej generácie, akumulátory alebo vodíkové články; takisto konštatuje, že pokiaľ ide o systémy PDV pre prenos technológií, treba sa zaoberať obavami týkajúcimi sa ich ochrany vzhľadom na slabé politické inštitúcie a absenciu zásad právneho štátu; žiada preto Komisiu, aby preštudovala súbor systémov odmeňovania inovácií a vzala pritom do úvahy riziko vylúčenia niektorých krajín a aby začlenila výsledky tejto práce do svojej diplomacie v oblasti boja proti zmene klímy;
21. je znepokojený skutočnosťou, že svetový obchod je narušený dotáciami na fosílnu energiu, ako aj dosahom týchto dotácií na klímu a výdavkami s nimi spojenými pre verejné financie; víta záväzok skupiny G20, že bude tieto dotácie postupne rušiť;
22. praje si, aby sa Európska únia chopila vedúcej úlohy v tejto veci, a žiada Komisiu, aby urýchlene navrhla harmonogram odstraňovania uvedených dotácií v Únii s tým, že tento proces musí zahŕňať sprievodné sociálne a priemyselné opatrenia; okrem toho pripomína žiadosť Európskeho parlamentu Komisii a členským štátom, aby zabránili úverovým vývozným agentúram a Európskej investičnej banke v poskytovaní pôžičiek na projekty, ktoré majú negatívne vplyvy na klímu;
23. vyslovuje sa proti dotovaniu fosílnych palív a vyžaduje posilnenie podpory obnoviteľných zdrojov energie nepoškodzujúcich životné prostredie, ako aj preskúmanie a vyvinutie decentralizovaných zdrojov energie, predovšetkým v rozvojových krajinách; v tejto súvislosti pripomína dohodu skupiny G 20 o postupnom zrušení dotovania fosílnych palív a vyzýva Komisiu, aby predložila návrhy európskej stratégie zameranej na vykonávanie tejto dohody s jasne vymedzeným časovým plánom a v prípade potreby aj s kompenzačnými mechanizmami;

Za spravodlivejšie ceny v medzinárodnom obchode a zamedzenie úniku uhlíka

24. pripomína, že liberalizácia obchodných výmen môže byť v rozpore s ochranou klímy, ak si niektoré krajiny urobia z nečinnosti v oblasti klímy konkurenčnú výhodu; navrhuje preto reformu antidumpingových pravidiel WTO, ktorá by do nich zaradila otázku spravodlivej ceny spojenej so životným prostredím a vychádzajúcej zo svetových noriem na ochranu klímy;
25. vyjadruje poľutovanie nad tým, že dotovaním cien energií a neuplatňovaním obmedzení alebo kvót na emisie CO₂ by mohli niektoré krajiny získať komparatívnu výhodu; vzhľadom na neobmedzené a relatívne lacné emisie CO₂ tieto krajiny nie sú stimulované k tomu, aby pristúpili k mnohostranným dohodám týkajúcim sa zmeny klímy;
26. konštatuje však, že rokovania o zmene klímy vychádzajú zo zásady „spoločnej, ale diferencovanej zodpovednosti“ a že slabosť politiky ochrany klímy rozvojových krajín možno vo všeobecnosti vysvetliť ich nižšou finančnou alebo technologickou kapacitou, a nie cielene vykonávaným environmentálnym dumpingom;

27. v tejto súvislosti si praje, aby sa k európskej diskusii o priemyselnom úniku uhlíka v súvislosti so systémom EÚ na obchodovanie s emisiami skleníkových plynov (ETS) a o prostriedkoch, ako situáciu napraviť, pristupovalo obozretne;
28. pripomína totiž, že podľa posledného oznámenia Komisie z 26. mája 2010 (KOM(2010)0265) na túto tému len málo priemyselných odvetví je podstatne citlivých na únik uhlíka, a domnieva sa, že na ich stanovenie je potrebné vykonať podrobnú analýzu jednotlivých odvetví; vyzýva Komisiu, aby urýchlene začala používať tento prístup namiesto niekoľkých kvantitatívnych kritérií rovnakých pre všetky priemyselné odvetvia;
29. zdôrazňuje, že pre priemyselné odvetvia, ktoré sú citlivé na únik uhlíka, neexistuje jediné riešenie a že základnými kritériami pre výber vhodného nástroja (bezplatné pridelovanie kvót, štátna pomoc alebo opatrenia na hraniciach) sú povaha daného výrobku alebo štruktúra trhu;
30. vyjadruje poľutovanie nad bezplatným pridelovaním kvót, pričom niektoré z nedávnych štúdií ukazujú, že z toho niektoré podniky môžu mať veľké neoprávnené zisky a že to nezabráni dotknutým podnikom presunúť čiastočne alebo úplne svoju výrobu; žiada, aby v prípade úplného alebo čiastočného presunu výroby boli pridelené kvóty ihneď vrátené a aby časť z nich bola využitá v rámci sociálneho a ekologického transformačného fondu pre oblasti, z ktorých bola výroba presunutá;
31. domnieva sa, že mnohostranná dohoda o klíme by bola najlepším nástrojom na zabezpečenie internalizácie negatívnych environmentálnych externalít súvisiacich s CO₂, ale že existuje riziko, že v blízkej budúcnosti sa takáto dohoda neuzavrie; domnieva sa preto, že by Európska únia mala naďalej skúmať, či je možné v súlade s pravidlami WTO zaviesť v priemyselných odvetviach, v ktorých skutočne dochádza k úniku uhlíka, vhodné environmentálne nástroje, ktoré by dopĺňali aukcie s kvótami na CO₂ v rámci systému obchodovania s emisnými kvótami v Spoločenstve (ETS), predovšetkým tzv. mechanizmus zahrnutia uhlíka; domnieva sa, že takýto mechanizmus by umožňoval bojovať proti rizikám presunu emisií CO₂ do tretích krajín;
32. uznáva, že predpisy WTO nie sú nezlučiteľné s opatreniami na hraniciach, ktoré majú neutralizovať účinky domácich politických opatrení tým, že zahŕňajú náklady environmentálnych externalít do ceny výrobkov, pokiaľ takéto úpravy nie sú diskriminačné;
33. jednoznačne zdôrazňuje, že úpravy hraničnej dane nemajú fungovať ako nástroj protekcionizmu, ale skôr ako spôsob znižovania emisií; domnieva sa, že EÚ by časť potenciálnych príjmov mala použiť na splnenie svojich finančných záväzkov v rámci UNFCCC;
34. domnieva sa, že individuálne opatrenia, ktoré majú v zmysle rozhodnutia Výboru WTO pre obchodné rokovania z 15. decembra 1993 o obchode a životnom prostredí vplyv na vzťahy medzi obchodnými a environmentálnymi opatreniami s cieľom podporiť trvalo udržateľný rozvoj (napr. úprava hraničnej dane a clá za environmentálny dumping), sa so zreteľom na dnešný stav judikatúry WTO v tejto oblasti môžu označiť za zlučiteľné s predpismi a pravidlami WTO len vtedy, ak sa prijmú v rámci právne záväznej globálnej dohody pod záštitou UNFCCC, a preto vyzýva Komisiu, aby pred zasadnutím COP 17

v Južnej Afrike predložila Európskemu parlamentu a Rade oznámenie o tom, ako by sa dal vytvoriť takýto systém pre všetky dohody na obdobie po skončení platnosti Kjótskeho protokolu;

Podpora diferenciacie výrobkov v závislosti od ich vplyvu na klímu

35. pripomína, že ochrana klímy využíva rôzne verejné politiky – označovanie štítkami z hľadiska emisií uhlíka, verejné súťaže s prísnyimi ekologickými kritériami, normy, dotácie, dane, kvóty, ktoré rozlišujú výrobky podľa ich výrobných postupov a metód, a že sa môže ukázať ako nevyhnutné uplatňovať tieto politiky na európske výrobky a na dovážané výrobky;
36. zastáva názor, že EÚ ako najväčší obchodný blok na medzinárodnej úrovni môže zavádzať celosvetové normy, a podporuje rozvoj a šírenie systémov certifikácie a označovania, ktoré zohľadňujú sociálne a ekologické kritériá; poukazuje na úspešnú prácu medzinárodných mimovládnych organizácií v oblasti rozvoja a podpory príslušných označení a certifikátov a výslovne súhlasí s ich rozsiahlym využívaním;
37. pripomína, že rámec WTO umožňuje prijímať v oblasti obchodu kvalifikačné opatrenia, ak sa preukážu ako nevyhnutné, primerané a nediskriminujúce voči krajinám s rovnakými výrobnými podmienkami; konštatuje napriek tomu, že je naliehavo potrebné ďalej objasniť, aby sa tieto opatrenia mohli používať na základe kritérií zmeny klímy spojených s postupmi a metódami používanými pri výrobe týchto výrobkov;
38. žiada Komisiu, aby pracovala na obnovení diskusií v rámci WTO o výrobných postupoch a metódach a možnosti diferenciacie podobných výrobkov v závislosti od ich uhlíkovej stopy, energetickej stopy alebo na základe technologických noriem; domnieva sa, že takú iniciatívu môžu členovia WTO prijať, len ak bude previazaná s opatreniami uľahčujúcimi prenos technológií;
39. napriek tomu si praje, aby súčasné nejasnosti, ktoré súvisia s výrobnými postupmi a metódami v rámci WTO, nevedli Úniu k nečinnosti, a že Únia by naopak mala vyskúšať svoje manévrovacie možnosti; žiada preto Komisiu, aby v prípade všetkých výrobkov s dopadom na zmenu klímy systematicky využívala v obchodných rokovaniach a dvojstranných a viacstranných obchodných dohodách označovanie alebo kritériá udržateľnosti;
40. zdôrazňuje, že treba vyvinúť úsilie, aby sa zabezpečilo, že negatívne účinky obchodu na životné prostredie sa odrazia v cenách a že sa bude presadzovať zásada „znečisťovateľ platí“; naliehavo vyzýva, aby sa zosynchronizovali systémy označovania a podávania informácií v oblasti environmentálnych noriem;
41. z tohto dôvodu víta, že Európska únia zaviedla kritériá udržateľnosti pre biopalivá vyrábané v Únii či dovážané do Únie; žiada Európsku komisiu, aby preskúmala možnosť rozšírenia tohto prístupu na biomasu a poľnohospodárske produkty; požaduje, aby sa zohľadnili nepriame zmeny vo využívaní pôdy spojené s biopalivami, a očakáva, že Komisia predloží návrh do konca roku 2010 v súlade so svojimi záväzkami voči Európskemu parlamentu;

42. usiluje sa o to, aby sa vypracovali skutočné záväzné kritériá a normy udržateľnosti, pokiaľ ide o výrobu biopalív a biomasy, ktoré by zohľadňovali najmä emisie skleníkových plynov a mikročastíc spôsobené nepriamou zmenou využívania pôdy (ILUC) a celý výrobný cyklus; zdôrazňuje, že zabezpečenie dostupnosti potravín pre obyvateľstvo musí mať prednosť pred výrobou biopalív a že je naliehavo potrebné, aby udržateľnosť politiky a postupov v oblasti využívania pôdy bola spojená s holistickejším prístupom;
43. domnieva sa, že je rozhodujúce, aby existovali prísne normy udržateľnosti v rámci medzinárodného obchodu s biopalivami vzhľadom na ich protichodný environmentálny a sociálny dosah;
44. víta európsku dohodu dosiahnutú v otázke nezákonného pôvodu dreva a očakáva pokrok, pokiaľ ide o dobrovoľné dohody o partnerstve;

Liberalizácia obchodu nesmie spochybniť ambiciózne politiky v oblasti klímy

45. vyjadruje znepokojenie nad tým, že Komisia plánuje presadzovať v obchodných dohodách liberalizáciu obchodovania s drevom, najmä zrušenie obmedzení uvalených na jeho vývoz, napriek tomu, že hrozí zvýšené riziko odlesňovania a negatívnych vplyvov na klímu, biodiverzitu, rozvoj a miestne obyvateľstvo;
46. osobitne zdôrazňuje, že je potrebná konzistentnosť medzi cieľmi týkajúcimi sa klímy a biodiverzity a podmienkami na obchod, napríklad v záujme toho, aby úsilie vynakladané na riešenie problému odlesňovania bolo účinné;
47. zastáva názor, že nové medzinárodné dohody o ochrane klímy musia obsahovať pevné záruky, že sa zníži negatívny environmentálny dosah medzinárodného obchodu s drevom a skoncuje sa s odlesňovaním, ktorého rozsah vyvoláva znepokojenie;
48. zdôrazňuje, že liberalizácia poľnohospodárskych výrobkov viedla mnohé rozvojové krajiny k tomu, že prijali poľnohospodárske modely založené na monokultúrach a vývoze, pričom tieto poľnohospodárske modely sú veľmi zraniteľné voči zmene klímy a môžu viesť k masívnemu odlesňovaniu; je znepokojený vplyvom niektorých európskych poľnohospodárskych dotácií na schopnosť krajín zabezpečiť si bezpečné zásobovanie potravinami najmä v súvislosti so zmenou klímy; žiada Komisiu, aby neuzatvárala žiadnu obchodnú dohodu, ktorá by posilnila odlesňovanie, a aby zabezpečila, aby obchodné dohody a európska verejná podpora poľnohospodárstva nespochybňovali perspektívy poľnohospodárskych politik usilujúcich o boj proti zmene klímy s cieľom dosiahnuť potravinovú sebestačnosť;
49. so znepokojením konštatuje, že hospodárska globalizácia vedie často k modelu poľnohospodárstva založenému na monokultúre exportných plodín, ktorý v mnohých rozvojových krajinách podporuje neudržateľné poľnohospodárske postupy; domnieva sa, že obchodné režimy by mali náležite zohľadňovať potreby drobných poľnohospodárov a vidieckych spoločností, najmä v rozvojových krajinách, a súčasne by mali poskytovať stimuly pre ekologické poľnohospodárstvo, ktoré produkuje menej emisií CO₂, a prispieva tak k zmierneniu zmeny klímy; žiada, aby sa na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni vytvorili normy pre kvalitný obchod a aby sa vládam umožnilo prepojiť ich s prístupom na trh, napríklad poskytnutím preferenčného prístupu na trh pre výrobky, ktoré

dodržiavajú určité normy udržateľnosti;

50. nesúhlasí s ustanoveniami, ktoré v obchodných a investičných dohodách umožňujú investorom obrátiť sa proti krajinám, ktoré posilňujú svoje politiky v oblasti klímy; domnieva sa, že je nutné navrhovať len také pravidlá riešenia sporov medzi investorom a štátom, kedy existuje presný právny rámec umožňujúci krajinám prijímať opatrenia na ochranu životného prostredia, ktoré sú v súlade s celosvetovými cieľmi v tejto oblasti;
51. žiada Komisiu, aby sa systematicky nestavala proti ustanoveniam miestneho obsahu politik svojich partnerov v oblasti klímy, ako sa to deje v prípade ontarijského Aktu o zelenej energii; domnieva sa totiž, že takéto ustanovenia zaručujú, že takéto politiky budú prijímané občanmi aj podnikmi; okrem toho sa domnieva, že pokiaľ nebudú náklady na zmenu klímy započítané do ceny medzinárodnej dopravy, sú ustanovenia ako označovanie jednotlivých spôsobov dopravy emisnými štítkami síce nedokonalými, ale napriek tomu užitočnými nástrojmi na podporu miestne vyrobeného tovaru;

Začlenenie dopravy v plnej miere do problematiky vzťahu obchodu a zmeny klímy

52. vyjadruje poľutovanie nad tým, že súčasný systém obchodu vytvára globálnu deľbu práce a výroby založenú na veľmi vysokom využívaní dopravy, ktorá nepokrýva svoje vlastné environmentálne náklady; praje si, aby sa klimatické náklady medzinárodnej dopravy započítali do jej ceny, či už zavedením daní alebo systému obchodovania s platenými kvótami; víta skoré začlenenie letectva do systému ETS a očakáva, že Komisia vyvinie do roku 2011 podobnú iniciatívu v prípade námornej dopravy, ktorá nadobudne účinnosť v roku 2013, ak sa preukáže, že dovedy nie je možné zaviesť medzinárodný mechanizmus; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že palivo spotrebované pri zámorskej preprave tovaru nie je zdaňované; zasadzuje sa o to, aby sa zaviedli dane na takéto palivo a na takýto tovar, a to najmä v prípade produktov prepravovaných letecky; očakáva však, že sa Komisia ujme iniciatívy a spochybní podporu pre najviac znečisťujúce spôsoby dopravy, akou je oslobodenie leteckého benzínu od zdanenia;
53. konštatuje, že emisie CO₂ v medzinárodnom obchode sa môžu značne znížiť výberom použitých dopravných prostriedkov podľa ich účinnosti a environmentálnych kritérií. vyžaduje, aby sa environmentálne náklady a náklady na dopravu započítavali do cien výrobkov (internalizácia externých nákladov), predovšetkým začlenením lodnej dopravy, ktorá predstavuje 90 % dopravy v medzinárodnom obchode, do systému EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS);
54. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby urobili všetko preto, aby sa v rámci Medzinárodnej námornej organizácie dosiahla právne záväzná dohoda o znížení emisií z lodnej dopravy;
55. domnieva sa, že je dôležité, aby sa medzinárodné záväzky týkajúce sa zníženia emisií skleníkových plynov uplatňovali aj na medzinárodnú leteckú a lodnú dopravu;
56. zdôrazňuje, že zvyšujúci sa objem emisií CO₂ pochádzajúcich z dopravy a medzinárodného obchodu znižuje účinnosť stratégie EÚ v oblasti zmeny klímy; zastáva názor, že táto skutočnosť je silným argumentom v prospech zmeny zamerania rozvojovej stratégie založenej na vývoze smerom k vnútornému rozvoju založenému na diverzifikovanej a miestnej spotrebe a výrobe v rozvojových krajinách; pripomína, že

takáto stratégia by mala pozitívny vplyv na zamestnanosť tak v EÚ, ako aj v rozvojových krajinách;

57. vyjadruje poľutovanie nad tým, že podstatná časť medzinárodného obchodu pozostáva z homogénnych výrobkov, ktoré by sa rovnako ľahko dali vyrábať lokálne, a že nevyhnutná preprava nepokrýva svoje vlastné environmentálne náklady;
58. domnieva sa, že pokiaľ sa klimatické náklady nepremietnu do ceny dopravy, mala by byť podporovaná udržateľná miestna výroba, najmä prostredníctvom lepšej informovanosti spotrebiteľov; žiada, aby bola zavedená spoločná zúčtovacia metodika a pravidlá označovania pre emisie skleníkových plynov rôznych výrobkov, najmä vo fáze prepravy;

Posilnenie nástrojov na zabezpečenie previazanosti obchod – klíma

59. žiada, aby na zabezpečenie previazanosti medzi obchodnou a klimatickou politikou Európskej únie bola stanovená uhlíková bilancia každej obchodnej politiky, aby táto politika bola prípadne pozmenená s cieľom dosiahnuť priaznivejšiu uhlíkovú bilanciu a aby boli v prípade negatívnej bilancie pre klímu povinne prijaté kompenzačné opatrenia v podobe politickej, technologickej a finančnej spolupráce;
60. naliehavo vyzýva EÚ, aby v dvojstranných a regionálnych obchodných dohodách použila ako rozvojový nástroj komplexné ustanovenia o životnom prostredí, a to konkrétne zdôraznením potreby riadneho vykonávania doložiek o životnom prostredí a mechanizmov spolupráce na podporu prenosu technológií, technickej pomoci a budovania kapacít;
61. vyzýva Komisiu, aby systematicky začleňovala doložky o životnom prostredí do obchodných dohôd s krajinami, ktoré nepatria do EÚ, s osobitným zreteľom na znižovanie emisií CO₂ a prenos nízkoemisných technológií;
62. víta začlenenie oblasti zmeny klímy do hodnotení vplyvu obchodných dohôd na trvalú udržateľnosť; berie však na vedomie skutočnosť, že v niektorých prípadoch, ako je euro-stredomorská dohoda o voľnom obchode, poukazujú hodnotenia vplyvu na trvalú udržateľnosť na to, že dohoda bude mať nepriaznivé klimatické účinky, ktoré sa pred jej uzatvorením neposudzovali; domnieva sa, že obchodné dohody by v žiadnom prípade nemali negatívne ovplyvňovať multilaterálne dohody o životnom prostredí;
63. žiada, aby táto bilancia a kompenzačné opatrenia boli zaradené do kapitoly o klíme, ktoré by boli povinnou súčasťou všetkých obchodných dohôd (dohody o voľnom obchode, dohody o hospodárskom partnerstve, reforma režimu všeobecných preferencií), a aby bola každá z týchto kapitol predmetom verejnej konzultácie a predložená Parlamentu;
64. zastáva názor, že do reformy GSP sa musia začleniť environmentálne kritériá;
65. žela si, aby táto kapitola o klíme bola predmetom úzkej spolupráce medzi GR pre činnosti v oblasti zmeny klímy a GR pre medzinárodný obchod, a všeobecnejšie, aby sa GR pre zmenu klímy systematicky zúčastňovalo na obchodných rokovaníach;
66. zastáva názor, že Komisia by sa mala vo svojich rokovacích stratégiách, pokiaľ ide o

obchodnú a environmentálnu politiku, riadiť harmonizovaným rámcom, aby neposkytla partnerom žiaden dôvod na obavy týkajúce sa obchodných prekážok a zároveň zabezpečila súlad s jej záväznými cieľmi v boji proti zmene klímy;

67. domnieva sa, že v obchodných vzťahoch EÚ so štátmi, ktoré nie sú viazané mnohostrannými dohodami o ochrane životného prostredia, sa treba dôraznejšie a konzistentnejšie snažiť o diplomaciu v oblasti klímy;

Previazanosť obchodnej a klimatickej politiky Európskej únie z hľadiska rozvojových krajín

68. uznáva, že úsilie o zabezpečenie previazanosti európskej obchodnej politiky a politiky v oblasti klímy môže byť využité alebo vnímané partnerskými krajinami ako skrytý spôsob, ako znížiť náš dovoz a zvýšiť náš vývoz;
69. zdôrazňuje teda, že je veľmi dôležité rokovať s týmito krajinami o všetkých opatreniach, ktoré by Únia mohla prijať, najmä o hraničných opatreniach, a zdôrazňuje, že je nevyhnutné, aby Únia dodržala všetky svoje záväzky voči rozvojovým krajinám spojené s poskytnutím pomoci v oblasti klímy;
70. z tohto dôvodu vyjadruje znepokojenie nad tým, že prísľuby „skorého“ financovania, ktoré dali európske krajiny na konferencii o zmene klímy v Kodani, čiastočne zahŕňajú záväzky prijaté v rámci verejnej rozvojovej pomoci a sú poskytované vo forme pôžičiek, čo je v rozpore so žiadosťou Parlamentu; žiada, aby Komisia vypracovala správu o týchto finančných prostriedkoch umožňujúcu posúdiť zhodu medzi realitou, prijatými záväzkami a požiadavkami Parlamentu; rovnako vyzýva na lepšiu koordináciu tejto finančnej pomoci, pokiaľ ide o jej tematické a geografické využitie;
71. pripomína záväzok priemyselných krajín, medzi ktoré patria členské štáty Únie, uvažovať o inovatívnych finančných nástrojoch pre boj proti zmene klímy, a najmä o zdanenie finančných transakcií; žiada Komisiu, aby urýchlene predložila Rade a Parlamentu návrh na zavedenie tejto dane na úrovni Únie; žiada Komisiu, aby zaradila do obchodných rokovaní o liberalizácii finančných služieb perspektívu takeého mechanizmu;
72. je presvedčený, že boj proti zmene klímy sa musí zakladať na princípe solidarity medzi priemyselnými a rozvojovými krajinami a podľa možnosti na užšej spolupráci medzi OSN, WTO a ostatnými inštitúciami Bretton Woods; žiada preto, aby sa spoločne s rozvojovými, rozvíjajúcimi sa a priemyselnými krajinami vypracovala celková stratégia obchodovania s emisiami a zdanenia energie a emisií skleníkových plynov, aby sa na jednej strane predišlo presídľovaniu podnikov (úniku uhlíka) a aby sa na druhej strane získali finančné prostriedky na boj proti zmene klímy a na znižovanie jej následkov a prispôsobenie sa im;
73. zdôrazňuje, že narastajúci prenos technológií do rozvojových krajín ako spôsob riešenia úniku uhlíka bude kľúčovou zložkou klimatického režimu po roku 2012; vyjadruje poľutovanie nad tým, že prenos technológií tvorí len malú časť oficiálnej rozvojovej pomoci; naliehavo vyzýva členské štáty, aby rozvojovým krajinám poskytli ďalšiu technickú a finančnú pomoc, aby tak mohli čeliť následkom zmeny klímy, plniť klimatické normy a zahrnúť predbežné hodnotenia vplyvu noriem, označovania

a certifikácie na rozvoj;

74. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Európskej rade, Rade a Komisii, národným parlamentom, ako aj výkonnému tajomníkovi rámcovej dohody OSN o zmene klímy (CCNUCC) a 16. Konferencii zmluvných strán (COP 16).

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Na konferencii o klíme OSN v Kodani sa dospelo k dohode, ktorá je sklamaním, pretože nie je schopná obmedziť otepľovanie planéty pod 2°C. Navyše kodanská dohoda nie je ani globálna, ani záväzná. Za tento neúspech ani zd'aleka v prvom rade nezodpovedá EÚ. Jej nedostatočná jednota a neschopnosť hovoriť jednohlasne, neschopnosť vziať ciele na zníženie objemu emisií za svoje a podporiť rozvojové krajiny v súlade s odporúčaniami vedcov a žiadosťami Európskeho parlamentu často viedli k tomu, že jej hlas nebolo počuť a že konala neúčinne.

Kde je príčina toľkých problémov? Na to samozrejme neexistuje jediná odpoveď. Podstatná časť problému však vyplýva zo skutočnosti, že množstvo krajín ešte naplno nezažila hospodárske, sociálne alebo demokratické výhody ekologickej transformácie svojho hospodárstva a naďalej o nich pochybuje, napriek tomu že pribúdajú štúdie a pozitívne skúsenosti v oblasti prechodu k udržateľnej energetike, poľnohospodárstvu či doprave.

Európska únia v súčasnosti čelí pokušeniu nečinnosti. Niektoré priemyslové odvetvia, ktorým výrazne sekundujú vlády, sa dovolávajú možných dramatických dosahov ambiciózneho klimatickej politiky. Napriek tomu, že oficiálne štúdie túto globálnu hrozbu vyvracajú a pripomínajú, že proti presunom emisií uhlíka existujú ochranné nástroje, sú ciele v oblasti zmeny klímy údajne v rozpore s prekonaním hospodárskej a sociálnej krízy. Ide o vážny omyl, ktorého sa vyvarujú Čína a Spojené štáty, ako o tom svedčia ich plány obnovy s príklonom k zelenému hospodárstvu. Ak by sa Európska únia ujala vedúcej úlohy v boji proti zmene klímy, posilnila by svoju konkurencieschopnosť vďaka úsporám energie a energii z obnoviteľných zdrojov, čo sú dve oblasti, ktoré umožnia zlepšiť energetickú bezpečnosť Únie a prinášajú rozsiahle možnosti v oblasti rozvoja priemyslu, inovácií, územného plánovania a tvorby pracovných miest.

Aby však mohla zohrávať takúto úlohu a ťažiť z tohto nárastu konkurencieschopnosti, musí EÚ zmeniť svoje obchodné politiky, či už na dvojstrannej, regionálnej alebo viacstrannej úrovni. Obchod s tovarom a službami je totiž zodpovedný za približne 20 % objemu celosvetových emisií skleníkových plynov. Emisie spojené so spotrebou totiž prevyšujú emisie spojené s výrobou o 34 % v Spojenom kráľovstve, o 44 % vo Francúzsku a 60 % vo Švédsku. EÚ musí nevyhnutne proti týmto „vymeneným“ emisiám bojovať. V opačnom prípade príde o svoju medzinárodnú dôveryhodnosť: Európa, ktorá na jednej strane financuje boj proti odlesňovaniu a na druhej strane odlesňovanie podporuje tým, že dováža výrobky z dreva a neudržateľné biopalivá, nemôže stáť na čele boja proti zmene klímy. Okrem toho, ak svoje emisie externalizuje, namiesto toho, aby zmenila svoje výrobné a spotrebné modely, nebude môcť využiť hospodárske, priemyselné a sociálne výhody, ktoré by jej táto transformácia priniesla.

EÚ musí teda rozvinúť svoje obchodné politiky smerom k rozlišovaniu výrobkov v závislosti od ich vplyvu na klímu a podporiť tak nevyhnutné zmeny spôsobu výroby a spotreby a investičných stratégií. Musí zareagovať na problematiku presunu emisií uhlíka a všeobecnejšie sledovať vplyv ich dovozov na klímu. Nesmie spochybňovať klimatické politiky našich obchodných partnerov, aby sa v krátkodobom horizonte pokúsila zvýšiť podiel európskeho trhu. Musí aktívne pristupovať k emisiám v oblasti medzinárodnej dopravy, navrhnúť režim ochrany inovácií, ktorý by bol zlučiteľný s tým, aby najmä rozvojové krajiny

mali prístup k technológiám, ktoré chránia klímu a obhajovať vytvorenie mechanizmu financovania inovácií na medzinárodnej úrovni tým, že tento mechanizmus v prípade potreby zavedie na úrovni Únie. Na tomto poli sa musí EÚ angažovať spoločne s našimi obchodnými partnermi a najmä rozvojovými krajinami, a nie proti nim.

Zjavne ide o neľahké úlohy. Ale EÚ už urobila prvé kroky správnym smerom, pokiaľ ide o nelegálny dovoz dreva, biopalivá, emisie z leteckej dopravy. Cieľom tejto správy, ktorá vznikla na základe početných diskusií s podnikmi, združeniami, odbormi alebo s Komisiou, je stanoviť ďalšie etapy, ktoré by EÚ umožnili pokračovať v tejto ceste.

30.9.2010

STANOVISKO VÝBORU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, VEREJNÉ ZDRAVIE A BEZPEČNOSŤ POTRAVÍN (*)

pre Výbor pre medzinárodný obchod

k medzinárodnej obchodnej politike v kontexte naliehavých požiadaviek súvisiacich so
zmenou klímy
(2010/2103(INI))

Spravodajca výboru požiadaneho o stanovisko: Jo Leinen

(*) Postup pridružených výborov – článok 50 rokovacieho poriadku

NÁVRHY

Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín vyzýva Výbor pre medzinárodný obchod, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. zdôrazňuje, že so zreteľom na preambulu Svetovej obchodnej organizácie (WTO) a na článok XX b), d), g) Všeobecnej dohody o clách a obchode (GATT) by medzinárodný obchod nemal viesť k využívaniu prírodných zdrojov, a žiada Komisiu a členské štáty, aby posilnili princíp spoločných priorít v rámci WTO, najmä so zreteľom na udržateľné, klímu nepoškodzujúce a eticky nesporné výrobky;
2. vyzýva Komisiu a členské štáty WTO, aby sa usilovali o to, že WTO zoberie na vedomie význam a dôsledky klimatických zmien v stanovisku a bude sa snažiť o to, aby pravidlá WTO podporovali celosvetové úsilie o zníženie a prispôbenie sa klimatickým zmenám a aby ho nepodkopávali;
3. vyjadruje poľutovanie nad tým, že členovia WTO stále nenašli spôsob, ako zapracovať túto zmluvu do systému inštitúcií a predpisov OSN o ochrane životného prostredia vrátane zmeny klímy, ako aj sociálnej spravodlivosti a dodržiavaní všetkých ľudských práv; trvá na tom, že záväzky a ciele multilaterálnych environmentálnych dohôd, ako je Rámcový dohovor OSN o zmene klímy a dohovory ostatných inštitúcií OSN (FAO, ILO, IMO), musia mať prednosť pred úzkym výkladom obchodných pravidiel;
4. vzhľadom na to, že od rozhodnutia ministrov členských štátov WTO o obchode a

životnom prostredí, ktoré bolo podpísané 15. apríla 1994 v Marakeši, uplynulo 15 rokov, vyzýva Komisiu, aby najneskôr do polovice roka -2011 predložila Európskemu parlamentu a Rade hodnotiacu správu o tom, v akom rozsahu výbor WTO pre obchod a životné prostredie uplatnil svoju právomoc stanovenú v tomto rozhodnutí, a o svojich záveroch v súvislosti s tým, čo je potrebné ešte vykonať, najmä pokiaľ ide o celosvetový dialóg o zmiernení účinkov zmeny klímy, prispôsobenie a WTO;

5. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v rámci rokovaní vo WTO a pri bilaterálnych obchodných dohodách trvali na tom, aby liberalizácia obchodu, najmä pokiaľ ide o prírodné suroviny, neohrozovala udržateľné riadenie zdrojov a aby sa opatrenia na ochranu klímy a druhov stali neoddeliteľnou súčasťou dohôd; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby v rámci WTO trvala na spoločnom stretnutí ministrov obchodu a životného prostredia krajín WTO ešte pred konferenciou zmluvných strán (COP) Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC); v Johannesburgu v roku 2011; pripomína, že UNFCCC je fórom na dosiahnutie medzinárodnej dohody o tom, ako riešiť problém zmeny klímy;
6. osobitne zdôrazňuje, že je potrebná konzistentnosť medzi cieľmi týkajúcimi sa klímy a biodiverzity a podmienkami na obchod, napríklad v záujme toho, aby úsilie vynakladané na riešenie problému odlesňovania bolo účinné;
7. zastáva názor, že EÚ ako najväčší obchodný blok na medzinárodnej úrovni môže zavádzať celosvetové normy, a podporuje rozvoj a šírenie systémov udeľovania certifikátov a systémov na označovanie, ktoré zohľadňujú sociálne a ekologické kritériá; poukazuje na úspešnú prácu medzinárodných mimovládnych organizácií v oblasti rozvoja a podpory zodpovedajúcich osvedčení a certifikátov a výslovne súhlasí s ich rozsiahlym využívaním;
8. víta zavedenie oblasti zmeny klímy do hodnotení vplyvu obchodných dohôd na trvalú udržateľnosť; berie však na vedomie skutočnosť, že v niektorých prípadoch, ako je euro-stredomorská dohoda o voľnom obchode, hodnotenia vplyvu na trvalú udržateľnosť poukazujú na to, že dohoda bude mať nepriaznivé klimatické účinky, ktoré sa pred jej uzatvorením neposudzovali; domnieva sa, že obchodné dohody by v žiadnom prípade nemali negatívne ovplyvňovať multilaterálne dohody o životnom prostredí;
9. vyslovuje sa za to, aby bola EÚ dobrým príkladom a aby zminimalizovala prekážky ako clá a odvody, pokiaľ ide o obchod so „zelenými“ technológiami, ako aj s výrobkami, ktoré nepoškodzujú životné prostredie ani klímu a aby podporila takzvané environmentálne verejné statky a služby (EGS) aj na základe Akčného plánu z Bali a Kodanského zeleného klimatického fondu;
10. požaduje uzatvorenie medzinárodne záväznej dohody o ochrane klímy a dôrazne podporuje cieľ zníženia emisií CO₂ v EÚ o 30% do roku 2020, a síce nezávisle od medzinárodných rokovaní, ako aj dlhodobý cieľ EÚ zníženia emisií CO₂ a iných skleníkových plynov o minimálne 85 % do roku 2050;
11. je presvedčený, že boj proti klimatickým zmenám sa musí zakladať na princípe solidarity medzi priemyselnými a rozvojovými krajinami a podľa možnosti na užšej spolupráci medzi OSN, WTO a ostatnými bretton-woodskými inštitúciami; žiada preto vypracovanie

celosvetového konceptu obchodovania s emisiami a zdanenia emisií vznikajúcich pri výrobe energie spoločne s rozvojovými, rozvíjajúcimi sa a priemyselnými krajinami, aby sa na jednej strane predišlo presídľovaniu podnikov (úniku uhlíka) a aby sa na druhej strane získali finančné prostriedky na boj proti zmene klímy a na znižovanie jej následkov a prispôsobenie sa im;

12. domnieva sa, že individuálne opatrenia, ktoré majú v zmysle rozhodnutia Výboru WTO pre obchodné rokovania z 15. decembra 1993 o obchode a životnom prostredí vplyv na vzťahy medzi obchodnými a environmentálnymi opatreniami s cieľom podporiť trvalo udržateľný rozvoj (napr. úprava hraničnej dane a clá za environmentálny damping), sa so zreteľom na dnešný stav judikatúry WTO v tejto oblasti môžu označiť za zlučiteľné s predpismi a pravidlami WTO len vtedy, ak sa prijímú v rámci právne záväznej globálnej dohody pod záštitou UNFCCC, a preto vyzýva Komisiu, aby pred zasadnutím COP 17 v Južnej Afrike predložila Európskemu parlamentu a Rade oznámenie o tom, ako by sa dal vytvoriť takýto systém pre všetky dohody na obdobie po skončení platnosti Kjótskeho protokolu;
13. uznáva, že predpisy WTO nie sú nezlučiteľné s opatreniami na hraniciach, ktoré majú neutralizovať účinky domácich politických opatrení tým, že zahŕňajú náklady vonkajších ekologických účinkov do ceny výrobkov, pokiaľ takéto úpravy nie sú diskriminačné;
14. jednoznačne zdôrazňuje, že úpravy hraničnej dane nemajú fungovať ako nástroj protekcionizmu, ale skôr ako spôsob znižovania emisií; domnieva sa, že EÚ by časť potenciálnych príjmov mala použiť na splnenie svojich finančných záväzkov v rámci UNFCCC;
15. zistil, že emisie CO₂ v medzinárodnom obchode sa môžu značne znížiť výberom použitých dopravných prostriedkov podľa ich účinnosti a environmentálnych kritérií. vyžaduje, aby sa environmentálne náklady a náklady na dopravu zarátavali do cien výrobkov (internalizácia externých nákladov), predovšetkým začlenením lodnej dopravy, ktorá predstavuje 90 % dopravy v medzinárodnom obchode, do systému EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS);
16. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby urobili všetko preto, aby sa v rámci Medzinárodnej námornej organizácie dosiahla právne záväzná dohoda o znížení emisií z lodnej dopravy;
17. vyslovuje sa proti dotovaniu fosílnych palív a vyžaduje posilnenie podpory obnoviteľných energií nepoškodzujúcich životné prostredie, ako aj preskúmanie a vyvinutie decentralizovaných zdrojov energie, predovšetkým v rozvojových krajinách; v tejto súvislosti pripomína dohodu skupiny G 20 o postupnom znižovaní emisií z fosílnych palív a vyzýva Komisiu, aby predložila návrhy pre európsku stratégiu týkajúcu sa jej realizácie s jasne vymedzeným časovým plánom a v prípade potreby aj s kompenzačnými mechanizmami;
18. zasadzuje sa o intenzívnejšiu podporu obnoviteľných zdrojov energie a žiada, aby vlády členských štátov uskutočňovali dôslednú politiku a vytvárali právne záväzný rámec umožňujúci z dlhodobého hľadiska prijať odstupňovaný program pomoci prispievajúci k otvoreniu trhov a vytvoreniu minimálnej infraštruktúry, ktorá má zásadný význam v čase krízy a podnikateľskej neistoty;

19. usiluje sa o to, aby sa vypracovali naozajstné, záväzné kritériá a normy udržateľnosti, pokiaľ ide o výrobu biopalív a biomasy, ktoré by zohľadňovali najmä vypúšťanie skleníkových plynov a mikročastíc nepriamou zmenou využívania pôdy (ILUC) a celý výrobný cyklus; zdôrazňuje, že zabezpečenie dostupnosti potravín pre obyvateľstvo musí mať prednosť pred výrobou biopalív a že je naliehavo potrebné, aby udržateľnosť politiky a postupov v oblasti využívania pôdy bola spojená s holistickejším prístupom;

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	28.9.2010
Výsledok záverečného hlasovania	+: 49 -: 2 0: 3
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	János Áder, Kriton Arsenis, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Sergio Berlato, Martin Callanan, Chris Davies, Bairbre de Brún, Esther de Lange, Anne Delvaux, Bas Eickhout, Jill Evans, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Julie Girling, Nick Griffin, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Christa Kläß, Holger Kraahmer, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Gilles Pargneaux, Antonyia Parvanova, Andres Perello Rodriguez, Sirpa Pietikäinen, Mario Pirillo, Pavel Poc, Frédérique Ries, Oreste Rossi, Daciana Octavia Sârbu, Carl Schlyter, Horst Schnellhardt, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Bogusław Sonik, Catherine Soullie, Salvatore Tatarella, Anja Weisgerber, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Christofer Fjellner, Matthias Groote, Marisa Matias, Judith A. Merkies, Bill Newton Dunn, Kathleen Van Brempt
Náhradníci (čl. 187 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Kay Swinburne

8.10.2010

STANOVISKO VÝBORU PRE ROZVOJ

pre Výbor pre medzinárodný obchod

k medzinárodnej obchodnej politike v kontexte naliehavých požiadaviek súvisiacich so zmenou klímy
(2010/2103(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko: Catherine Grèze

NÁVRHY

Výbor pre rozvoj vyzýva Výbor pre medzinárodný obchod, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. zdôrazňuje, že zvyšujúci sa objem emisií CO₂, ktoré pochádzajú z dopravy a medzinárodného obchodu, znižuje účinnosť stratégie EÚ v oblasti zmeny klímy; zastáva názor, že to je silný argument v prospech zmeny zamerania rozvojovej stratégie založenej na vývoze smerom k vnútornému rozvoju založenému na diverzifikovanej a miestnej spotrebe a výrobe v rozvojových krajinách; pripomína, že takáto stratégia by mala pozitívny vplyv na zamestnanosť tak v EÚ, ako aj v rozvojových krajinách;
2. vyjadruje poľutovanie nad tým, že podstatná časť medzinárodného obchodu pozostáva z homogénnych výrobkov, ktoré by sa rovnako ľahko dali vyrábať lokálne, a že nevyhnutná preprava nepokrýva svoje vlastné environmentálne náklady;
3. so znepokojením konštatuje, že hospodárska globalizácia vedie často k modelu poľnohospodárstva založenému na monokultúre exportných plodín, ktorý v mnohých rozvojových krajinách uprednostňuje neudržateľné poľnohospodárske postupy; domnieva sa, že obchodné režimy by mali náležite zohľadňovať potreby drobných poľnohospodárov a vidieckych spoločností, najmä v rozvojových krajinách, a súčasne by mali poskytovať stimuly pre ekologické poľnohospodárstvo, ktoré produkuje menej emisií CO₂, a tak prispieva k zmierneniu zmeny klímy; žiada, aby sa na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni vytvorili normy pre kvalitný obchod a aby sa vládam umožnilo prepojiť ich s prístupom na trh, napríklad poskytnutím preferenčného prístupu na trh výrobkom, ktoré dodržiavajú určité normy udržateľnosti;

4. zdôrazňuje, že rozvinuté krajiny musia ísť pri znižovaní emisií CO₂ príkladom; je presvedčený, že stanovenie noriem, označovanie a certifikácia sú nástroje s obrovským potenciálom znižovania využívania energie, a teda aj riešenia zmeny klímy; vyzýva členské štáty, aby posilnili reguláciu systému EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS) tým, že stanovia minimálnu cenu uhlíka; domnieva sa, že mechanizmus čistého rozvoja (CDM) neumožňuje reagovať na potreby najzraniteľnejších krajín;
5. vyjadruje poľutovanie nad tým, že zmena klímy, potravinová bezpečnosť a rozvojové ciele tisícročia sa v súčasnosti priamo nespomínajú ani v jednej z dohôd WTO; odsudzuje rozšírenie biopirátstva v prípade semien odolných voči zmene klímy; domnieva sa, že je potrebné zmeniť pravidlá WTO, aby sa zabezpečila súdržnosť a súlad so záväzkami prijatými v rámci Kjótskeho protokolu a s viacstrannými dohodami v oblasti životného prostredia; naliehavo požaduje reformu WTO s cieľom umožniť rozlišovanie produktov podľa výrobných a spracovateľských metód (PPM), ako aj zavedenie nových flexibilných možností prostredníctvom používania „povinných licencií“ na základe dohody TRIPS;
6. zdôrazňuje, že zvýšený transfer technológií do rozvojových krajín ako spôsob riešenia úniku uhlíka bude kľúčovou zložkou klimatického režimu po roku 2012; vyjadruje poľutovanie nad tým, že transfer technológií tvorí len malú časť oficiálnej rozvojovej pomoci; naliehavo vyzýva členské štáty, aby rozvojovým krajinám poskytli ďalšiu technickú a finančnú pomoc, aby tak mohli čeliť následkom zmeny klímy, plniť normy spojené s klímou a zahrnúť predbežné hodnotenia vplyvu noriem, označovania a certifikácie na rozvoj;
7. vyzýva EÚ, aby sa stala hlavným aktérom pri zisťovaní najväčších prekážok, ktoré bránia šíreniu technológií určených na boj proti zmene klímy v rozvojových krajinách;
8. naliehavo vyzýva EÚ, aby v dvojstranných a regionálnych obchodných dohodách použila ako rozvojový nástroj komplexné environmentálne ustanovenia, a to konkrétne zdôraznením potreby riadneho vykonávania klauzúl o životnom prostredí a mechanizmov spolupráce na podporu prenosu technológií, technickej pomoci a budovania kapacít;
9. zdôrazňuje, že je potrebné vyvinúť úsilie, aby sa zabezpečilo, že negatívne účinky obchodu na životné prostredie sa odrazia v cenách a že sa bude presadzovať zásada „znečisťovateľ platí“; naliehavo vyzýva, aby sa zosynchronizovali systémy označovania a podávania informácií v oblasti environmentálnych noriem;
10. domnieva sa, že je dôležité, aby sa medzinárodné záväzky týkajúce sa zníženia emisií skleníkových plynov uplatňovali aj na medzinárodnú leteckú a lodnú dopravu;
11. vyzýva Komisiu, aby systematicky začleňovala environmentálne doložky do obchodných dohôd s krajinami, ktoré nepatria do EÚ, s osobitným zreteľom na znižovanie emisií CO₂ a transfer nízkoemisných technológií;
12. zastáva názor, že nové medzinárodné dohody o ochrane klímy musia obsahovať pevné záruky, že sa zníži negatívny environmentálny dosah medzinárodného obchodu s drevom a skoncuje sa s odlesňovaním, ktorého rozsah vyvoláva znepokojenie;
13. domnieva sa, že je rozhodujúce, aby existovali prísne normy udržateľnosti v rámci

medzinárodného obchodu s biopalivami vzhľadom na ich protichodný environmentálny a sociálny dosah.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	5.10.2010
Výsledok záverečného hlasovania	+: 28 -: 0 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Thijs Berman, Michael Cashman, Corina Crețu, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Catherine Grèze, Enrique Guerrero Salom, András Gyürk, Eva Joly, Gay Mitchell, Norbert Neuser, Bill Newton Dunn, Maurice Ponga, David-Maria Sassoli, Birgit Schnieber-Jastram, Michèle Striffler, Alf Svensson, Eleni Theoharous, Ivo Vajgl, Anna Záborská, Gabriele Zimmer
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Kriton Arsenis, Santiago Fisas Aixela, Isabella Lövin, Miguel Angel Martínez Martínez, Bart Staes, Patrizia Toia
Náhradníci (čl. 187 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Róza Gräfin von Thun und Hohenstein

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	26.10.2010
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 14 - : 4 0 : 8
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	William (The Earl of) Dartmouth, Laima Liucija Andrikienė, Kader Arif, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Marielle De Sarnez, Harlem Désir, Christofer Fjellner, Joe Higgins, Yannick Jadot, Bernd Lange, Vital Moreira, Tokia Saïfi, Helmut Scholz, Gianluca Susta, Keith Taylor, Jan Zahradil, Pablo Zalba Bidegain
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Catherine Bearder, George Sabin Cutaş, Béla Glattfelder, Małgorzata Handzlik, Salvatore Iacolino, Jarosław Leszek Wałęsa
Náhradníci (čl. 187 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Ricardo Cortés Lastra, Jelko Kacin